

Адамик Оксана Василівна

к. е. н., доцент кафедри обліку і контролю фінансово-господарської діяльності
Тернопільського національного економічного університету

ОБЛІК ВНУТРІВІДОМЧИХ РОЗРАХУНКІВ У СИСТЕМІ ОРГАНІВ ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ УКРАЇНИ

У той час, коли практично усі бюджетні установи переведені на казначейське обслуговування, тобто їх фінансування здійснюється із використанням Єдиного казначейського рахунку через органи Державного казначейства, для органів Пенсійного фонду України (далі – ПФУ) є характерним фінансування за відомчою підпорядкованістю. Це пов'язане із особливим статусом Пенсійного фонду України, який відповідно до Бюджетного кодексу є позабюджетним фондом, а фінансування його територіальних органів, як і його структурних одиниць, здійснюється за рахунок коштів ПФУ.

У відповідності до ст. 9 Положення про Пенсійний фонд України [1] та ст. 3 Інструкції по бухгалтерському обліку та звітності в органах Пенсійного фонду України [2] фінансування органів ПФУ усіх рівнів здійснюється за рахунок коштів ПФУ у вигляді бюджетного фінансування. Бюджетне фінансування органів ПФУ являє собою виділення коштів із бюджету Фонду у розпорядження керівників територіальних органів на здійснення видатків, передбачених затвердженим бюджетом Пенсійного фонду України.

Абстаруючись від певних деталей увесь процес фінансування органів Пенсійного фонду можна представити наступним чином (рис. 1). Юридичні і фізичні особи через установи банків сплачують внески до управлінь Пенсійного фонду районного рівня на відповідний рахунок в Ощадбанку. Щоденно наприкінці операційного дня кошти, які надійшли на рахунки управлінь Пенсійного фонду, перераховуються головному управлінню Фонду на обласному рівні відповідно до укладеного Договору на здійснення розрахункового обслуговування.

Головні управління ПФУ при відкритті наступного операційного дня закумуляовані на обласному рівні кошти перераховують на рахунок центрального апарату Пенсійного фонду в Ощадбанку. Виконання дохідної частини бюджету Пенсійного фонду на обласному та районному рівнях здійснюється без оперативної участі органів Пенсійного фонду. Перерахування коштів здійснюється банками автоматично за домовленістю без формування платіжних документів.

Відповідно до ст. 74 Закону України „Про Державний бюджет України на 2007 р.” кошти державних цільових фондів обслуговуються органами Державного казначейства України. Проте, на відміну від інших фондів загальнообов'язкового державного соціального

страхування, кошти пенсійного забезпечення зараховуються на Єдиний казначейський рахунок лише на найвищому (центральному) рівні.

Рис. 1. Порядок внутрівідомчих розрахунків при виконанні доходної та видаткової частини бюджету Пенсійного фонду України

Виконання видаткової частини бюджету здійснюється за такою схемою. Центральний апарат Фонду щоденно здійснює виділення коштів відповідним головним управлінням на виконання пенсійного забезпечення та утримання органів ПФУ в розмірі заявленої потреби. Головні управління в свою чергу здійснюють розподіл коштів управлінням (районний рівень) на підставі заявки про забезпечення потреби в коштах.

Кошти пенсійного забезпечення зараховуються на єдиний рахунок Пенсійного фонду, відкритий у Державному казначействі на центральному рівні, і зберігаються на окремих рахунках територіальних органів Пенсійного фонду в уповноваженому банку. Для обліку надходження та відповідно використання коштів органи ПФУ відкривають поточні рахунки в установах Ощадбанку. Банк відкриває окремі аналітичні рахунки за балансовим рахунком N 2560 „Державні позабюджетні фонди” для зарахування коштів від органів Пенсійного фонду.

У відповідності до Інструкції по бухгалтерському обліку та звітності в органах Пенсійного фонду України [2] для обліку коштів на рахунках в банку використовується рахунок 11 „Поточні рахунки”, до якого відкривають наступні субрахунки: 115 „Поточний рахунок коштів Пенсійного фонду”, 116 „Валютний рахунок коштів Пенсійного фонду”, 117 „Кошти Пенсійного фонду в дорозі”, 118 „Поточний рахунок коштів державного бюджету”, 119 „Кошти на фінансування пенсійних виплат та утримання апарату управління”. Усі вказані субрахунки активні: на дебеті відображається зарахування коштів пенсійного забезпечення, а на кредиті – їх перерахування.

Необхідно зауважити, що основними поточними рахунками для виконання доходної частини бюджету ПФУ є субрахунок 115 „Поточний рахунок коштів Пенсійного фонду”, а для видаткової частини – 119 „Кошти на фінансування пенсійних виплат та утримання апарату управління”.

Усі внутрівідомчі розрахунки між органами Пенсійного фонду України можна поділити: (1) за маршрутами: „район ↔ область” та „область ↔ центр”; (2) за етапами виконання бюджету Пенсійного фонду України: виконання доходної та видаткової частини бюджету. Розглянемо почергово кожен з них.

Для обліку доходної частини внутрівідомчих розрахунків за маршрутом „район ↔ область” призначений субрахунок 197 „Розрахунки головних управлінь ПФ з управліннями в районах, містах, районах міст”, а за маршрутом „область ↔ центр” – субрахунок 194 „Розрахунки головних управлінь з Пенсійним фондом України” (табл. 1).

Субрахунок 197 „Розрахунки головних управлінь ПФ з управліннями в районах, містах, районах міст” призначений для обліку операцій щоденного перерахування коштів обов’язкових платежів (договірне списання) з рахунків управлінь Фонду в районах, містах та районах міст на рахунок головного управління Пенсійного фонду в АР Крим, областях та м. Києві й Севастополі. Він використовується як в управліннях ПФУ районного рівня, так і в головних управліннях. При цьому формуються проводки відповідно 1.2 та 2.1 з таблиці 1.

На субрахунок 194 „Розрахунки головних управлінь з Пенсійним фондом України” ведеться облік операцій розрахунків з перерахування центральному апарату коштів обов’язкових платежів накопичених на обласному рівні (головними управліннями ПФУ в АР Крим, областях та м. Києві й Севастополі). Головне управління при цьому формує проводку 2.2 з таблиці 1.

Виконання видаткової частини бюджету пов’язане з бюджетним фінансуванням нижчестоящих органів. Такі операції виділення коштів на фінансування виплати пенсій і допомоги та утримання апарату управління обліковується на субрахунок 195 „Розрахунки по фінансуванню виплати пенсій та інших витрат”. Причому вказаний субрахунок викорис-

товується як на районному, так і на обласному рівнях (проводки 3.1, 3.2 та 4.1 з таблиці 1).

Таблиця 1

Типові операції обліку внутрівідомчих розрахунків при виконанні доходної та видаткової частини бюджету Пенсійного фонду України

№	Зміст операції	Дебет	Кредит
Виконання доходної частини бюджету			
1. Облік операцій в управлінні ПФУ на районному рівні			
1.1.	На рахунок управління надійшли обов'язкові платежі від платників	115	196
1.2.	Наприкінці дня акумульовані кошти внесків від платників перераховано головному управлінню	197	115
2. Облік операцій у головному управлінні ПФУ			
2.1.	На рахунок головного управління надійшли суми обов'язкових платежів від управлінь районного рівня	115	197
2.2.	Головне управління перерахувало накопичені суми обов'язкових платежів центральному апарату ПФУ	194	115
Виконання видаткової частини бюджету			
3. Облік операцій у головному управлінні ПФУ			
3.1.	На рахунок головного управління надійшли кошти від центрального апарату ПФУ на фінансування виплати пенсій та допомоги за рахунок коштів Пенсійного фонду та Державного бюджету	119	195
3.2.	Головне управління Пенсійного фонду перерахувало кошти районному управлінню на фінансування виплати пенсій та допомоги за рахунок коштів Пенсійного фонду та Державного бюджету	195	119
4. Облік операцій в управлінні ПФУ на районному рівні			
4.1.	На рахунок управління ПФУ на районному рівні надійшли кошти від головного управління на фінансування виплати пенсій та допомоги	119	195
4.2.	Перераховано кошти банкам та підприємствам зв'язку для виплати пенсій і допомоги	191	119

Головне управління отримані кошти пенсійного забезпечення розподіляє між підлеглими йому управліннями в районах, містах та районах у містах (проводки 3.2 та 4.1 з таблиці 1). Останні у свою чергу здійснюють виплату пенсій та допомоги їх одержувачам. Доставка пенсійних виплат здійснюється через установи поштового зв'язку та уповноважені банки (проводка 4.2 з табл. 1), що є завершальним етапом виконання видаткової частини бюджету Пенсійного фонду України.

Використані літературні джерела:

1. Положення про Пенсійний фонд України, затверджене Указом Президента України від 01.03.2001р. №121/2001.
2. Інструкція по бухгалтерському обліку та звітності в органах Пенсійного фонду України, затверджена постановою правління Пенсійного фонду України від 13.12.94р. №11-4.